

Wat is er nu van de „reformatie“ terecht gekomen? Precies, wat ik zag aankomen. Een gewetenskreef, hardop voor het volk? Een duidelijk betoog? Een overleggen van stukken waarin het broederhart den ander overtuigen wil met klare argumenten uit de gereformeerde belijdenis en kerkorde? Vraag maar niet langer, maar lees onderstaand bericht uit „Maas- en Scheldebode“:

— Door een vijftal leden van den kerkeraad der gereformeerde kerk alhier is als zoodanig ontslag genomen, t.w. door de ouderlingen J. de Bakker, A. Driesse, P. H. Mans, en J. Verduin en den diaken M. van der Slik. Ook hebben deze hun lidmaatschap opgezegd. Gelijktijdig hebben 21 leden hun lidmaatschap opgezegd.

Dat is dan de reformatie. Hoe weinig hier moeite gedaan is, om de „dwalenden“ terecht te brengen, blijkt wel uit de „Kerkbode voor de Geref. Kerken in de classis Brielle“. Daar staat een verslag der classisale vergadering, gehouden 12 November j.l. Hoewel er dus heel wat „bezwaarde“ ouderlingen waren, was er maar net precies één aanwezig in het voor God en hun geweten critieke stadium. Reformatie, moet U weten. Dan misschien een hartroerend stuk, waarin schriftelijk de argumenten uit de belijdenis en de kerkorde naar de Schrift worden saamgelezen? Geen sprake van. Dit is dan de reformatie! Dan misschien een gewetens-ontlading bij het z.g. „onderzoek naar art. 41“? Alweer niets daarvan. Reformatie! Mogelijk nog de rondvraag? In alle talen zwijgen. Reformatie! Hoe weinig op die classis de bezwaarde, thans ineens niet-kerkelijk-gereformeerde ouderlingen daar — om met de oude vaders in het formuliergebed te spreken — hun consciëntie hebben willen ontlasten blijkt wel uit een artikel in hetzelfde nummer van dit blad, waarin na de aanstaande bevestiging van den nieuwen predikant „weer een geregelde gang van zaken“ in Middelharnis wordt verwacht. Dit blad verscheen 22 November, men kon dus 10 dagen na die classis nog niets weten van de groote dingen, die voorbereid werden. Daarop heeft den volgende Zondag ds van Velzen, vroeger predikant aldaar, er weer eens een dienst geleid (waarbij „veronderstelde wedergeboorte“ en „oppervlakkigheid“ weer eens ter sprake kwamen, al hebben we van ds van Velzen ten dezen nog nooit eens argumentie uit de confessie gelezen, zoodat we ons moeten vergenoegen met het vermoeden, dat men ginds van de theologische kwesties, die hier achter zitten, al evenmin wat begrijpt als de rest in ons trage land), en den daarop volgende Maandag is dan de Groote Reformatie uitgebroken, waarbij ook br. Mans zich niet onbetuigd gelaten heeft, in het niet-getuigen ter plaatse namelijk.

Want ook hij ging aldus heen.

Wij treuren hier niet om, wanneer wij vragen naar de kansen voor een gereformeerde leiding in Middelharnis. Wij sluiten ons aan bij het publieke kanselgebed van ds van Velzen, die den Heere, den almachtigen en alwetenden God, in het openbaar heeft aangeroepen terzake van de predikanten, die geroepen zijn of die meenen geroepen te zijn. Dit inderdaad zeer ruimhartig bidden — daargelaten de paedagogische waarde ervan in een kerk, die binnen eenige dagen een nieuwen predikant, opvolger van dezen voorbidder ontvangt — dit gebed, zeg ik, is een goed exempel, om ook de thans weggeloopte broeders (die dus blijkbaar slechts gemeend hebben, van Godswegen geroepen te zijn tot het opzicht in de gereformeerde kerk, anders gingen zij niet heen) op het hart te blijven dragen, en hun toe te wenschen, dat zij nog eens krachtig erbij bepaald mogen worden, dat God aan al zijn reformatoren, immers daartoe geroepen, immer kracht van argumentatie uit zijn Woord en uit de belijdenis geeft; weshalve het niet-kunnen argumenteeren de roeping disputabel stelt, althans wanneer men de dingen niet verschrikkelijk „lucht“ neemt.

Och, laat die menschen nu maar verder uit het gezicht. De kweekers van misverstanden staan klaar met open armen, en wij moeten erin rusten, dat God in ons land zulk geknoei toelaat, evenals Hij de relletjes in Rotterdam en in Haarlem en de diplomatieke leugens en uw en mijn zonde toelaat.

Maar wij vragen ons af, of hier niet weer iets te leeren valt.

Ik meen van: ja.

Ik geloof, dat hier bevestigd wordt, wat ik reeds meer zeide:

1. Laat ons niet meten met twee maten: wetenschappelijk voorgedragen ketterijen uitbannen, en de ketterijen, waarbij geen zier van „wetenschap“ te ontdekken valt, almaandoor dragen. Toegegeven, dat het niet gemakkelijk is, domheden te bestrijden. Ging het om die personen, dan zou men zeggen: heb geduld met de slachtoffers van een stelselmatige leugencampagne. Maar het gaat om de kudde, en voor haar zijn ketterijen-uit-onverstand gevaarlijker dan wetenschappelijk voorgedragen afwijking van de confessie.

2. Laat ons niet met zachte heelmeeesters een verdrag sluiten. Al praat „De Waker“ nog zoo zoet over den vrede, en al stemmen inderdaad enkele christelijk-gereformeerden heusch anti-revolutionair, is dat een reden om te zwijgen,

als ook uit die kringen stelselmatig verkeerde voorstellingen gegeven worden, die mee bijdragen aan het niteenscheuren van wat aan onze zorg is toebetrouwd?

3. Laat ons ook blijven jagen naar zuivere afteekening van de grenzen. Al te vaak, ook van den kant van leiders, wordt getolereerd, zelfs gepropageerd, dat het een kwestie is van „licht“ of „zwaar“, van een accent-zóó of een accent-zús. Gevolg: een stijven van de (gewaande) „zwaren“ in hun geestelijken hoogmoed, een armoedig geschipper, tot in de preek toe, en tot in het uitreiken van „oude“ schrijvers als leestof toe (een erkenning, soms dan van ambtelijke zijde, dat Gods Geest „schaarsch“ is, terwijl hij bij deze klagers over anderen soms geen enkel blijk geeft van Zijn aanwezigheid, want wie kan in dit gescharrel nog den Geest van God vinden, als hij de belijdenis kent?) en vooral: 't verzwijgen van waar het om gaat: de antithese: GEREFORMEERD OF ONGEREFORMEERD. Als men dat maar de menschen liet zien, dan zou de strijd nobel zijn, en was een aanwijzing van de consequenties voor niemand kwetsend. Nu evenwel draait alles om de vraag, of broeder A. een lieve christen is, al of niet. Het schijnt soms, of we al die jaren voor niets gewerkt hebben. Zulke plaatselijke kraaktjes hebben geen enkel „groót“ moment, naar het schijnt. Maar als men de sfeer voelt, waarin zulke dingen groeien kunnen, en de andere, waarin de reactie zich al of niet lucht geeft, dan zegt men: een oordeel. Een oordeel over de wegloopers, een oordeel over wie met nieuwe theologische misverstanden deze arme schapen kweken en broeden zal, een oordeel, ook over ons, die tegen zulk een conglomeraat van vrome nonsens en nog eens nonsens niet eens de harde woorden van de profeten en de apostelen durven werpen.

Natuurlijk zegt iemand weer ergens iets over Gods oogappel. Laat hem eerst eens exegetiseren, doch op zijn weg naar de boeken al vast eens zich afvragen: die menschen, die men zoo maar in den steek laat, weet ik zeker, dat dáár mijn oogappeltheorieën niets mee te maken hebben?

God zij ons, knoeiers, genadig.

K. S.

De arbeid onder de verstrooide Gereformeerden in Nederl. Indië.

H. Groei van het werk op verscheidene plaatsen.

Het feit, dat de Kerk van Medan zóó kort na haar institueering in het bezit kwam van een eigen predikant, heeft de verstrooide Gereformeerden op meer dan één plaats met nieuwen moed beziel. En dat was wel noodig ook. Want in het begin van 1918 was de toestand van het kerkelijk leven verre van florissant. Van de twee Kerken, die zich al langeren tijd verheugen mochten in geregelde bediening des Woords, was Batavia al langen tijd vacant, terwijl Soerabaja het oogenblik zag naderen, dat ook haar predikant zou vertrekken. Daarbij kwam, dat allerlei moeilijkheden den groei van het kerkelijk leven in den weg stonden, zoodat opbloei dringend noodzakelijk was. Gelukkig wist Batavia, na herhaalde teleurstellingen, dat een dienaar des Woords bereid was den arbeid daar aan te vangen. Maar ook dan, als deze gekomen was, lag zijn taak allereerst in de stad zelf, zoodat de verstrooide leden niet onmiddellijk van zijn komst zouden profiteren. Want de Maleische gemeente te Batavia, die in Ds Tiemersma een eigen predikant had, kon ook hem moeilijk missen voor arbeid buiten Batavia, daar ze gedurende de lange vacature van de Europeesche gemeente hem menigmaal voor arbeid in die gemeente had moeten afstaan.

Maar nu stonden twee dingen duidelijk vast, en die beide dingen deden allerwege den moed herleven, allereerst dat de Kerken in het vaderland voor de verstrooide broeders en zusters in Indië tot activiteit waren ontwaakt, en ten tweede, dat een kleine Kerk van grootendeels verstrooide Gereformeerden van God een eigen predikant had mogen ontvangen. Nieuwe wegen stonden daarmede op eenmaal open: wat Medan gelukt was kon ook elders slagen.

De tweede Kerk, die door steun vanuit Holland tot beroeping overging, was Bandoeng. De korte historie van deze Kerk is een reeks van wonderen, die tot ootmoedigen dank aan God stemmen. Ruim twintig jaar geleden woonden daar een paar gezinnen, die samenkwamen op de rustdagen om een preek te lezen. Soms dreigde door overplaatsing en terugkeer naar Nederland het getal der samenkomenden zóó klein te worden, dat men vreesde, dat niemand zou overblijven. En weinig konden de enkele getrouwen, wier getal op een gegeven oogenblik tot vier geslonken was, vermoeden, dat zij de kern vormden van een bloeiende gemeente, wier zielental thans bijna 600 bedraagt. Zeker, de snelle groei van de stad Bandoeng, in gunstig klimaat gelegen, is hiervan mede de oorzaak. Maar toch, klein was de Kerk, toen in 1916 de ambten werden ingesteld en klein bleef ze nog lange jaren. Eerst in 1921, toen ze in Dr. Bavinck, die al eenigen tijd te Medan als hulpprediker had gearbeid en daar kennis genomen had van de moeite en den zegen, aan het werk onder de verstrooiden ver-

bonden, haar eersten dienaar des Woords ontving, ontwikkelde de kleine gemeente zich tot een der grootste Kerken in Indië. En dit werd van te grooter betekenis toen Bandoeng zich ging ontwikkelen tot een centrum van het intellectuele leven. Nu wordt de gemeente verzorgd door twee predikanten en komt ze samen in een kerkje, dat dringend vergroot moet worden, omdat het de kerk-gangers niet meer bevatten kan.

In de rij der door steun uit het vaderland tot grootere krachtsontplooiing in staat zijnde Kerken, kwam Batavia als derde te staan. Zooda reeds werd opgemerkt, Batavia is de oudste der Kerken in Indië. Reeds in 1877 werden de ambten ingesteld. Maar door den velen arbeid, die de gemeente ter plaatse van den dienaar des Woords vorderde, was deze niet in staat voldoende zorg te besteden aan de verzorging der verstrooide Gereformeerden. En hun getal groeide van jaar tot jaar. Wel had de Kerk van Medan een groot stuk van het ressort van Batavia voor haar rekening genomen, maar het gewedige terrein, dat voor Batavia's verantwoordelijkheid overbleef, riep dringend om intensiever bearbeiding. Hierin kwam verandering, toen de Kerkeraad van Batavia er toe overging voor den arbeid onder de verstrooiden een eigen predikant te beroepen. In 1924 verbond deze zich aan de gemeente. Jammer genoeg ging spoedig daarop de andere predikant voor goed naar Nederland terug, zoodat er voor al het werk toch maar weer één man overbleef. Maar het beroepen van een tweeden dienaar des Woords voor het verstrooidenwerk was een feit geworden en sindsdien heeft Batavia twee predikanten gehad.

Maar Soerabaja, waar in 1881 de ambten waren ingesteld, stond voor dezelfde moeilijkheden. Veel grooter nog dan van Batavia was haar verstrooidenressort. En wat kon de ééne predikant in de groeiende groote-stadsgemeenten beginnen, als hij ook de vele, op groote afstanden wonende, buitenleden verzorgen wilde? Vandaar, dat ook Soerabaja omzag naar een tweeden dienaar des Woords en om daartoe te komen aanklopte bij de Deputaten, die gaarne steun toezegden. Op de komst van Ds Ringnald, die in de vacature van Ds Pera beroepen was, en die in 1923 zijn werk te Soerabaja aanving, volgde in 1926 reeds de komst van Ds van der Spek. Ook Soerabaja heeft nu twee predikanten, die elk ongeveer 150 dagen van het jaar op reis zijn om de verstrooiden te bezoeken en te verzorgen.

En ook te Semarang begeerde men een eigen dienaar des Woords voor de bearbeiding van de gemeente ter plaatse en voor de verzorging van de verstrooiden, die tot het ressort dezer Kerk behooren. In 1918 werd de Kerk geïnstitueerd. Klein was aanvankelijk het getal der leden. Wel probeerde men in 1922 reeds een predikant te krijgen, wat de krachten der gemeente schier te boven ging, maar toen dit niet gelukte duurde het tot 1926 eer andermaal, finantiëel gesteund door de Deputaten, tot beroeping werd overgegaan. En te Semarang ontwikkelde zich, na de komst van Ds Sillevius Smitt, het kerkelijk leven zóó voorspoedig dat ter plaatse op de rustdagen meer dan 150 personen de bediening des Woords bijwonen in een keurig kerkgebouw, terwijl ook onder de verstrooiden rijke zegen verspreid wordt.

Verrassende groei is dus op meer dan één plaats te constateeren. Het wachten was blijkbaar op het medeleven der Kerken in Nederland. Want vanaf het moment dat de Synode Deputaten benoemde en de Kerken collecteerden voor het werk in Indië zijn daar dingen tot stand gekomen, die aller verwachting verre hebben overtroffen. De Naam des Heeren zij daarvoor geloofd!

W. G. HARRENSTEIN.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Een leuning op het dak.

In Deuteronomium heeft de Heere aan Israël ook voorschriften gegeven, die ons herinneren aan de in onze dagen geldende bouwverordeningen. Indien de Israëlieten in het beloofde land gekomen, een nieuw huis voor zich zouden bouwen, moesten zij het dak voorzien van een leuning, opdat ongelukken zouden worden voorkomen en niet op het huis, door de nalatigheid van den eigenaar, een bloedschuld rusten zou. Het ligt geheel in de lijn van dit goddelijk voorschrift, dat onze wetgever beveiligingen voorschrijft, wanneer in fabrieken en werkplaatsen gevaar ontstaat, gegrepen te worden door draaiende assen, loopende banden of allesverbijzelende machines.

Hier is het gevaar grooter nog dan op het platte dak, hier is de beweging niet alleen bij den arbeidenden mensch, maar ook bij de stampende, brekende, glijdende en zwaaiende werktuigen en machines. Hier is dus het voorschrijven van beschermende leuningen dubbel noodzakelijk.

Ieder jaarverslag van de arbeidsinspectie manifesteert dat opnieuw. Het aantal ongevallen, dat elk jaar wordt aangegeven, is indrukwekkend groot: in 1929 ruim 137.000. Natuurlijk waren niet al deze